

Burgemeester & wethouders

Datum 16 februari 2023

Onderwerp

Project 'Lokale Aanpak Buitenspelen'

Wij willen

Kinderen optimale mogelijkheden bieden zich te ontwikkelen en elkaar te ontmoeten door in samenwerking met de Buitenspeelcoalitie enerzijds kansen en belemmeringen, voor kinderen om in Hoogeveen buiten te spelen, in kaart te brengen en anderzijds concrete oplossingen te realiseren.

Wij besluiten

1. Deel te nemen aan het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen'.
2. Kennis te nemen van de Concept samenwerkingsovereenkomst Pilot Buitenspelen Hoogeveen.
3. De wijk Kattouw als voorkeurswijk aan te dragen.
4. De uitkomsten van dit project te benutten als input voor het nieuw op te stellen speelruimtebeleid.
5. In de jaarrekening 2022 een bestemmingsvoorstel op te nemen voor 2023 van € 10.000 van het budget 'Budgetten Smederijen Algemeen'.

Want

1.1 Het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen' biedt meerdere voordelen om kinderen optimale mogelijkheden te bieden zich te ontwikkelen en elkaar te ontmoeten, namelijk:

- het project biedt een uitgelezen kans om vanuit een samenwerkingsverband (wetenschappelijke) kennis, ervaringen, wensen en behoeften bij elkaar te brengen.
- het project biedt de gemeente Hoogeveen de mogelijkheid mee te liften op de extra capaciteit die de coalitie beschikbaar heeft, vanwege de actieve inzet en coördinatie in het project.
- het project biedt mogelijkheden om financiële middelen aan elkaar te koppelen.
- het project legt de belemmeringen en kansen bloot voor buitenspelen in de wijk, maar realiseert ook concrete oplossingen om de belemmeringen weg te nemen.
- tijdens het project worden inwoners actief betrokken, waardoor het draagvlak van inwoners en burgerparticipatie worden vergroot.

1.2 Aansluiting bij dit project past binnen de onderwerpen in het coalitieprogramma en de programmadoelen.

We hechten er grote waarde aan samen met inwoners de sociale cohesie te versterken door het vergroten van de leefbaarheid, zelfwerkzaamheden en zelfredzaamheid in wijken en dorpen. Deelname aan dit project versterkt de samenwerking tussen gemeente, buurtgenoten, woningbouwcorporaties en De Smederijen om te werken aan leefbare, veilige en gezonde buurten. Bij de uitvoering van het project worden inwoners uitgenodigd mee te praten/denken wat de kinderen nodig hebben om meer buiten te spelen, zichzelf te ontwikkelen en elkaar te ontmoeten. De start van dit project vindt in december 2022 plaats en de uitvoering vindt in 2023 plaats.

Ook vinden we een gezonde en actieve leefstijl belangrijk, in het bijzonder van kwetsbare groepen. De aanwezigheid van laagdrempelige voorzieningen is een voorwaarde om deze

doelstelling te kunnen realiseren. We willen daarom beschikken over een kwalitatief goede en toekomstbestendige beweegvriendelijke openbare ruimte. In fase 3 van het project wordt inzichtelijk op welke wijze we bij kunnen dragen aan deze belangrijke doelstelling in de wijk Kattouw. In fase 4 wordt hieraan daadwerkelijk uitvoering gegeven.

2.1 Ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst is nodig om de financiële bijdrage van het ministerie van VWS te reserveren.

Eén van de voorwaarden voor deelname aan het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen' is het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst Pilot Buitenspelen Hoogeveen (zie bijlage 1). Door ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst wordt de financiële bijdrage van het ministerie van VWS veiliggesteld. In de samenwerkingsovereenkomst zijn de opzet, het doel, de organisatie en de wederzijdse verplichtingen vastgelegd.

In de conceptovereenkomst staan diverse onderdelen waarover we inhoudelijk en juridisch nog in overleg zijn met de initiatiefnemers. Op het moment dat we over deze onderdelen overeenstemming hebben bereikt wordt de definitieve overeenkomst u ter besluitvorming voorgelegd.

3.1 Al langere tijd wordt met de samenwerkingspartners in de wijk Kattouw een oplossing gezocht om kinderen te activeren met sport en spel

Binnen de Smederijen van Hoogeveen is deze wijk voor de samenwerkingspartners (gemeente Hoogeveen, Woonconcept, Domesta, Politie en Welzijnswerk) een aandachtswijk. Het is een gemengde wijk waar koopwoningen en sociale woningbouw voorkomen. De financiële situatie van een deel van de inwoners in deze wijk is niet optimaal (betaalachterstanden en rondkomen van een bijstandsuitkering). Daarnaast is al meerdere keren met het project "Jong Hoogeveen" de jonge Erfschutters geprobeerd met sport en spel kinderen actief te krijgen in de wijk. Buiten de schooltijden lukt dit niet. De onderlinge samenhang in deze wijk is minimaal en in bepaalde delen van de wijk is veiligheid een issue. Bovenstaande is te herleiden uit de wijkanalyse die in 2020 heeft plaatsgevonden (zie bijlage 2) en de samenvatting van de uitkomsten van het buurtonderzoek 'De Plecht' (zie bijlage 3).

4.1 De uitkomsten van het project bieden waardevolle input voor het ontwikkelen van een toekomstbestendig nieuw speelruimtebeleid.

Tijdens het project wordt een uitvoerig participatief traject doorlopen. Zo wordt samen met ouders/verzorgers en kinderen onderzocht wat hun wensen, motivaties en belemmeringen zijn. Alle experts (ouders/verzorgers, kinderen, onderzoekers, ambtenaren) worden bij het onderzoek in hun kracht gezet. Uiteindelijk worden bij het opzetten van de oplossingen alle doelgroepen betrokken om zodoende een grote groep te bereiken en effecten te realiseren.

De uitkomsten van dit doorlopen traject geven ons handvatten om buitenspelen verder te stimuleren en nieuw toekomstbestendig speelruimtebeleid op te stellen.

5.1 Het project 'spelen in de buurt' start in december 2022 en wordt in 2023 uitgevoerd.

Voor de deelnemende organisaties van de Smederijen van Hoogeveen is de wijk Kattouw een aandachtsgebied. Voor deze wijk wordt een buurtagenda opgesteld. Om deze agenda te vullen hebben het Smederijenteam en Buurtbemiddeling Hoogeveen/Meppel de afgelopen periode veel gesprekken gevoerd met de inwoners van deze wijk. Naar aanleiding van deze gesprekken zijn een aantal projecten benoemd die de leefbaarheid in de wijk Kattouw kunnen verbeteren. Eén van deze projecten is 'spelen in de buurt' (zie bijlage 3). Het aanbod van de Buitenspelcoalitie om deel te nemen aan het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen' biedt voor de wijk Kattouw een uitgelezen kans om uitvoering te geven aan het geformuleerde project 'spelen in de buurt'. Op dit moment is er een groep vrijwilligers (inwoners) actief die staan te popelen om zich in te zetten om de woonbeleving in de buurt te verbeteren.

5.2 Partijen rekenen op een bijdrage van de gemeente

Zoals bij 2.1. genoemd wordt er in Kattouw al langer gewerkt aan een plan om meer buitenspelen te stimuleren. Daarom is in 2022 het beschikbare budget van € 10.000 gelabeld aan het uitvoeren van de buurtagenda voor het project 'spelen in de buurt'. We hebben het niet in 2022 kunnen uitgeven, maar partijen rekenen (als gevolg van de labeling) op deze bijdrage van de gemeente. Bovendien is het beschikbaar stellen van financiële middelen door een gemeente een voorwaarde van externe fondsen om ook financiële middelen beschikbaar te stellen.

Maar

Door deel te nemen aan het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen' verbinden we ons aan drie voorwaarden, nl.

1. bestuurlijk commitment; voor deelname gedurende het hele project
2. beschikbaar stellen van capaciteit; tijdsinvestering wordt geschat op 1 uur/week per projectteamlid
3. cofinanciering; voor realisatie van oplossingen.

De mate waarin we aan deze voorwaarden kunnen voldoen staan in onderstaande toelichting:

1. het bestuurlijk commitment wordt verkregen middels onderliggend voorstel.

2. vanuit de SWO zal de tijdsinvestering in het projectteam voornamelijk geleverd moeten worden door een medewerker van de Smederijen en de beleidsadviseur speelvoorzieningen.

Het Smederijenteam De Weide heeft voldoende capaciteit beschikbaar, omdat dit project onderdeel uitmaakt van de reguliere werkzaamheden binnen de buurtagenda Kattouw. Wanneer de uitkomsten van dit project als input worden benut voor het nieuw te ontwikkelen speelruimtebeleid, dan schuift de planning voor het opstellen van het speelruimtebeleid op. De uren die hierdoor bij de beleidsadviseur speelvoorzieningen 'vrijkomen' kunnen worden benut voor het project. Door hieraan 'voorrang' te geven kunnen we de bestaande vraag ten aanzien van het nieuw te ontwikkelen speelruimtebeleid versterken.

3. De daadwerkelijke financiële gevolgen van deelname aan dit project worden inzichtelijk in fase drie. Vooruitlopend hierop wordt er vanuit het budget 'Budgetten Smederijen Algemeen' € 10.000 bestemd voor dit project. Ook is er in 2023 binnen het budget 'speelvoorzieningen' € 10.000 bestemd om de oplossingen te kunnen realiseren. Wanneer in fase 3 de daadwerkelijke oplossingen bekend zijn en inzicht is in de benodigde financiële middelen zoeken we binnen de bestaande middelen of realisatie haalbaar is. Mocht dat niet het geval zijn, dan komen we met een voorstel bij u terug.

Achtergrond

Initiatiefnemers Jantje Beton, Johan Cruyff Foundation, Krajicek Foundation hebben samen met kennis- en onderzoekspartners Mulier en Kenniscentrum Sport en Bewegen, financieel ondersteund door VWS, de handen ineengeslagen om vanuit de samenwerking meer kinderen en jongeren aan het spelen en bewegen te krijgen. Ze doen dit onder de naam Buitenspeelcoalitie.

De aanleiding van dit initiatief is het gegeven dat kinderen te weinig buitenspelen, terwijl dit juist goed is voor de ontwikkeling van kinderen. Vanwege diverse redenen beweegt een groot deel van de kinderen (0-12 jaar) te weinig, denk aan: recente pandemie, digitalisering, tweeverdienersmodel, verstedelijking, prestatiedruk bij kinderen.

Volgens de initiatiefnemers zijn de redenen van deze ontwikkeling terug te herleiden naar de rol van de ouders/opvoeders (zij ervaren belemmeringen om kinderen buiten te laten spelen), maar ook naar de rol van de gemeenten en lokale professionals m.b.t. het faciliteren van (meer) buitenspelen.

De sleutel tot succes ligt volgens de initiatiefnemers bij het gezamenlijk optrekken van de sleutelpartners.

Waarom Hoogeveen

Gemeente Hoogeveen is door de initiatiefnemers geselecteerd om deel te nemen aan het project. De andere deelnemende gemeenten zijn: Rotterdam, Haarlem en Arnhem. De keuze voor de gemeenten zijn gebaseerd op verschillende argumenten, namelijk:

- Voldoende diversiteit (grootte, hoeveelheid infrastructuur aanwezig);
- Inzet op lokale energie en betrokkenheid, warme contacten, en
- Focus op wijken met in verhouding een grote groep mensen met lage sociaaleconomische status (lage SES).

Inhoud project

Het project wordt uitgevoerd door een viertal fasen te doorlopen.

Fase 1: Initiatieffase

Verkenkend gesprek tussen initiatiefnemers en gemeente over deelname, oriëntatie van de kansen en mogelijkheden van het project, keuze voor een wijk, verkennen commitment, cofinanciering, inzet/capaciteit. Fase wordt afgesloten met een samenwerkingsafpraak tussen de gemeente en de Buitenspeelcoalitie.

Fase 2: Participatiefase

Het projectteam bepaalt samen de werkwijze, de doelstelling en doelgroep worden aangescherpt, het 'buitenspeelteam' haalt informatie op en analyseert daarna wat is opgehaald en bedenkt oplossingen en acties.

Fase 3: Uitvoeringsfase

Op basis van de belemmeringen en kansen uit de vorige fase wordt een actieplan gemaakt. Bepaald wordt wat gedaan kan worden om de belemmeringen weg te nemen (bv. inzetten van (erkende) interventies; oplossingen op het gebied van hardware, software en orgware. In deze fase is een goede inschatting te maken van de benodigde (financiële) middelen.

Fase 4: Monitoring en evaluatiefase

Het gehele traject wordt gemonitord. Bevindingen, resultaten en effecten worden gerapporteerd (gedragsverandering tijdens het project en handvatten voor beleid om buitenspelen te stimuleren). De bevindingen en resultaten van alle projecten (4) worden gebundeld tot best practices en ter inspiratie landelijk verspreid.

Het project kent een doorlooptijd van ca. 1,5 jaar. Voor 31 december 2022 dient de samenwerkingsovereenkomst ondertekend te worden, waarna in de loop van 2024 het project kan worden afgesloten.

Voorkeurswijk

De wijk Kattouw kampt al langere tijd met problemen. Vanuit de Smederijen van Hoogeveen wordt geprobeerd met de samenwerkingspartners (gemeente Hoogeveen, Woonconcept, Domesta, Politie en Welzijnswerk) oplossingen te bedenken om de problemen te verminderen. Kattouw is een gemengde wijk waar zowel koopwoningen als sociale woningbouw voorkomen. De financiële situatie van een deel van de inwoners in deze wijk is niet optimaal (betaalachterstanden en rondkomen van een bijstandsuitkering). Gebleken is ook dat kinderen buiten de schooltijden nagenoeg niet buitenspelen. Al meerdere keren is met het project "Jong Hoogeveen" de jonge Erfschutters geprobeerd kinderen met sport en spel actief te krijgen in de wijk. Tot op heden is dit (nog) niet gelukt. Een bijkomend probleem is dat de onderlinge samenhang in deze wijk minimaal is en in bepaalde delen van de wijk de veiligheid een issue is. Door deze wijk als voorkeurswijk aan te dragen voor het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen' hebben we de mogelijkheid om de belemmeringen en kansen in deze wijk in beeld te brengen en op basis hiervan oplossingen te realiseren die ervoor zorgen dat de kinderen in deze wijk gaan buitenspelen.

Aanvullende informatie over de inhoud van het project staat in bijlage 4 Achtergrondinformatie project 'Lokale Aanpak Buitenspelen'.

De financiële gevolgen zijn

Het ministerie van VWS heeft per project max. € 45.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van de oplossingen. Dat kan zijn op verschillende gebieden: hardware,

software, orgware. Een voorwaarde van VWS is dat de gemeente hetzelfde bedrag beschikbaar stelt voor de realisatie van de oplossingen.

In dit project is het lastige dat op voorhand niet duidelijk is welke oplossingen gerealiseerd moeten worden om de doelstelling te behalen, én dus niet duidelijk is welk budget hiervoor benodigd is. In fase 3, de uitvoeringsfase, wordt het actieplan opgesteld waarin oplossingen worden aangedragen om de belemmeringen weg te nemen. Zodra de benodigde financiële middelen inzichtelijk zijn zoeken we de vereiste dekking binnen de bestaande middelen. Er bestaat een risico dat binnen de bestaande middelen onvoldoende dekking is. Wanneer dat aan de orde is komen we met een nieuw voorstel.

Ten behoeve van het project is er in het boekjaar 2022 vooralsnog vanuit het budget 'Budgetten Smederijen Algemeen' € 10.000 bestemd. Vanuit het budget 'speelvoorzieningen' is er in 2023 € 10.000 gereserveerd om de oplossingen te kunnen realiseren.

Alternatieven

We kunnen ervoor kiezen om niet deel te nemen aan het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen'. Wanneer we niet deelnemen, kunnen we geen gebruik maken van de (wetenschappelijke) kennis en ervaringen van de initiatiefnemers. Hierdoor missen we een belangrijk leerproces, omdat we de uitkomsten van het project in een later stadium niet kunnen gebruiken voor heel Hoogeveen. Bovendien kunnen we dan niet meeliften met de beschikbare financiële middelen die het ministerie van VWS beschikbaar heeft gesteld, waardoor we (indien nodig) een meer ingrijpende oplossing van de belemmeringen kunnen realiseren.

We merken dat we in Hoogeveen op dit moment aandacht moeten besteden aan de jongeren tot 12 jaar. Onvoldoende bekend is momenteel op welke wijze deze doelgroep na schooltijd elkaar opzoekt en buiten speelt. Wanneer we geen aansluiting zoeken bij het project 'Lokale Aanpak Buitenspelen' ontwikkelen we niet een plan van aanpak voor het oplossen van deze problematiek. We zien minder mogelijkheden om uitvoering te geven aan de buurtagenda, waardoor we de betrokken inwoners en verbinders in de buurt verliezen.

Uiteindelijk blijven de kinderen (alleen) thuis, ontwikkelen ze zich minder goed, ontmoeten ze elkaar niet en bewegen ze ook minder.

Communicatie

In afstemming met de Buitenspelcoalitie wordt het communicatietraject vormgegeven.

Bijlagen

1. CONCEPT Samenwerkingsovereenkomst
2. Wijkanalyse 2020
3. Samenvatting van de uitkomsten van het buurtonderzoek 'De Plecht'
4. Achtergrondinformatie project 'Lokale Aanpak Buitenspelen'